

CO JE DOCOMOMO?

JAN SEDLÁK

V roce 1988 iniciovali architekti prof. Hubert-Jan Henket a asistent Wessel de Jonge z Technické univerzity v Eindhovenu vznik mezinárodní nevládní organizace – *International working party for Documentation and Conservation of buildings, sites and neighbourhoods of the MODern MOVement* (DOCOMOMO). Henket jako prezident a de Jonge ve funkci generálního sekretáře organizace se obrátili na odborníky z evropských i zámořských zemí s výzvou k založení národních pracovních skupin. Československá skupina byla ustavena v dubnu 1990 a jejím prezidentem byl zvolen Vladimír Šlapeta a sekretářem Štefan Šlachta. Úzký okruh jejich členů tvořili historici umění a architekti, působící v památkových institucích, na vysokých školách nebo v privátních architektonických kancelářích. S rozdělením ČSFR na Českou republiku a Slovensko došlo ke vzniku dvou samostatných národních skupin. V čele české skupiny zůstal Vladimír Šlapeta, sekretářem byl zvolen Jan Sedlák; oba zastávají svou funkci dodnes.

Posláním DOCOMOMO se stala komplexně pojmávaná péče o památky moderní architektury, zejména meziválečného období, a to z hlediska historie, evidence, urbanismu krajiny, publikace, propagace, výchovy a technologie. Spolu s mezinárodním sekretariátem DOCOMOMO proto trvale působí mezinárodní specializované komitety pro registry, technologii, publikace, urbanismus, výchovu, krajinu a zahrady. DOCOMOMO dnes registruje více jak čtyřicet zemí ze všech kontinentů. Delegáti členských zemí se setkávají na mezinárodních konferencích, pořádaných od roku 1990 ve dvouletých intervalech. První konference se konala na Technické univerzitě v Eindhovenu. Delegáty druhé hostila Desava a třetí Barcelona. S ohledem na příkladné aktivity slovenské skupiny DOCOMOMO rozhodl mezinárodní sekretariát o uspořádání čtvrté konference v roce 1996 v Bratislavě a ve Sliaci. Její základní téma znělo *Univerzalita a heterogenita*; od té doby bylo pro každou následující konferenci stanoveno ústřední programové zaměření. Ve Stockholmu se jednalo o *Vízi a realitu – sociální aspekty*

architektury a urbanismu v moderním hnutí, v Brazílii o *Budoucí tvář moderního města* a v září 2002 v Paříži o *Podobu, využití a dědictví – recepci architektury moderního hnutí*. Od založení vydává mezinárodní sekretariát časopis *Newsletter*, přejmenovaný v roce 1993 na *Journal DOCOMOMO*, který už dosáhl 27 čísel. Vedle informačních a organizačních záležitostí otiskuje zejména příspěvky s odbornou náplní, kterým bylo věnováno také několik monotematických čísel, například o podobě moderny, moderních domech, urbanismu, zahradách a krajině, zavěšených stěnách, oknech apod. Mimo sborníky a *Journal* vydává ústředí DOCOMOMO další publikace.

V roce 1998 přesídlil mezinárodní sekretariát DOCOMOMO z Eindhovenu na Technickou univerzitu v Delftu a od září 2002 se stal jeho sídlem Francouzský institut architektury v Paříži. Došlo i k personálním změnám. Profesora Henketa vystřídala v prezidentské funkci Maristella Casciato z Itálie a funkce sekretářky byla svěřena Francouzce Emilii d'Orgeix.

Činnost mezinárodního sekretariátu DOCOMOMO doprovázejí početné konferenční a publikační aktivity jednotlivých zemí. Podle dispozic z centra zpracovává většina národních skupin registry (seznamy památek) moderní architektury ve svých zemích. Registr České republiky byl vydán v roce 1996. Výběrem z národních registrů vznikla v roce 2000 publikace *Moderní hnutí v architektuře*, prezentující nejvýznamnější doklady moderny v 32 státech Evropy, Asie, Ameriky a Austrálie. Československá a poté česká skupina udržuje od počátku s DOCOMOMO průběžný kontakt. Zúčastnila se, i když většinou v minimálním složení, všech sedmi mezinárodních konferencí, její členové přednesli a publikovali celkem 7 referátů a v *Newsletteru* nebo *Journalu* otiskli 9 příspěvků. To je však jen menší část úsilí, které domácí odborníci, členové i nečlenové DOCOMOMO, vynaložili a vynakládají na poli poznání, prezentace, záchrany a obnovy moderních staveb. Profesor Vladimír Šlapeta, prezident české pracovní skupiny, představuje osobnost známou v celém světě. Již třicet let se svými knihami, studii, výstavami a přednáškami úspěšně zasazuje o mezinárodní uznání české mo-

derní architektury. Šlapetovi mladší spolupracovníci provádějí již několik let systematický výzkum avantgardní architektury v Brně, jehož výsledky prezentují na výstavách, doprovázených obsáhlými vědeckými katalogy (*Otto Eisler – Jan Víšek – Židovští architekti v Brně – Generace 1901-1910 – Václav Dvořák, Vilém a Alois Kuba. Brněnští stavitelé 30. let*). Podle jejich projektů byly rovněž realizovány zdařilé obnovy některých stěžejních funkcionalistických staveb v Brně. Česká skupina DOCOMOMO úzce spolupracuje s Oddělením architektury a urbanismu Muzea města Brna, které postupnou akviziční činností shromáždilo od roku 1962 jedinečnou

Pokračování na str. 62 dole

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

v odpovědích na otázky dotazníku, který byl vložen v šestém čísle loňského ročníku časopisu, jste vyjádřili řadu podnětných návrhů na zaměření článků či rubrik, které Vám, čtenářům, v časopise chybí. Děkujeme za ně. Na některé můžeme reagovat hned, u jiných je třeba z naší strany určitá příprava a odezva se projeví v dalších číslech časopisu.

Na základě připomínky čtenáře, že v běžně dostupné literatuře je k nalezení poměrně málo informací o úskalích betonáže v letních měsících, jsme požádali docenta Dohnálka z Kloknerova ústavu ČVUT o objasnění této problematiky a o doporučení vhodných opatření, kterými lze vlivu vyšších teplot na kvalitu zpracování a následného zrání betonu čelit. Článek je zařazen již v tomto čísle. Pokud máte s letní betonáží své zkušenosti, ať dobré či špatné, o které jste ochotni se podělit s ostatními čtenáři, napište nám do redakce.

Některé dotazy byly směřovány přímo k ostatním čtenářům, zde uvádíme jeden z nich. Vaše odpovědi otiskneme v této rubrice v dalších číslech. Rovněž tak i další dotazy, reakce a připomínky.

redakce

BÍLÁ VANA

Existují v České republice směrnice či podnikové předpisy pro tzv. „bílou vanu“? V současné době je velice rozšířena např. publikace německého autora G. Lohmeyera „Weisse Wannen“. Autor uvádí mnoho zásad pro stavbu bílých van v Německu. Je však příručka akceptovatelná i v České republice? Konstrukce bílé vany provádí celkem úspěšně již také několik českých firem. Je však také řada takových, které se pustí do poměrně náročné činnosti bez základních představ, co je v průběhu stavby čeká, bez technologie a organizační přípravy.

Jedním z nejcitlivějších míst bílé vany je provedení pracovní spáry základová deska – stěna. Dle mého názoru je toto místo, v případě že se jedná o vyšší tlak vodního sloupce, rozhodující proto, zda bílá vana bude svoji funkci vůbec plnit. V uvedené publikaci je několik doporučených detailů, v případě že vodní tlak je zvenku konstrukce: 1. Předsazená část základové desky, těsnící pás zvenku nad deskou, pracovní spára odstupňovaná, jednoduché provedení výztuže. 2. Předsazená část základové desky, těsnící pás nebo plech uprostřed stěny, pracovní spára vodorovná v úrovni horní hrany desky, komplikované provedení výztuže. 3. Předsazená část základové desky, těsnící pás nebo plech nad horní úrovní desky, pracovní spára vodorovná v úrovni poloviny těsnícího pásu, jednoduché provedení výztuže.

Moje otázka: Je toto komplikované provedení nutné? Ve všech třech případech se naráží na problém neobvyklé betonáže ve stísněných poměrech, komplikované pracovní spáry a řady dalších okolností vyžadujících pečlivost a důslednou kontrolu prováděných prací. Z hlediska výsledné vodotěsnosti považují za nejvhodnější pro poměry na našich stavbách řešení uvedené pod bodem 2. Lze toto řešení obecně doporučovat? Zajištění svíslosti těsnícího pásu považují totiž za téměř nepřekonatelný problém. Některé firmy navrhují provést desku bez předsazení, klasickou pracovní spáru na horní úrovni desky, k jejímu těsnění použít „bobtnavých“ těsnících pásů, popř. v kombinaci s vloženými hadičkami pro dodatečnou injektáž. Není toto řešení mnohem bezpečnější s ohledem na uvedený problém s běžným těsnícím pásem? Je možné toto řešení bez obav akceptovat i pro vyšší tlak vodního sloupce?

Přestože se mnohdy jedná o „know-how“ firmy, stálo by za to veřejně diskutovat alespoň o některých dílčích otázkách s firmami, které mají praktické zkušenosti a bílé vany úspěšně provádí.

Ing. L. Vaňkář, Praha

Pokračování ze str. 61

architektonickou sbírku, z jejichž fondů vytvořilo v roce 2000 stálou expozici *O nové Brno – brněnská architektura 1919–1939* a vydalo dvoudílný katalog.

Vrcholným úspěchem, rovněž spojeným s iniciativou a spoluprací členů české skupiny DOCOMOMO, se stalo zapsání vily Tugendhat v Brně do Seznamu světového dědictví UNESCO v prosinci 2001. V současné době je sestavován záměr obnovy a využití památky a připravována veřejná obchodní soutěž na projekt rekonstrukce a její realizaci, jejímž investorem bude Statutární město Brno, vlastník památky. V této souvislosti je třeba vyzvednout úsilí Nadace Víla Tugendhat, založené v roce 1999, která uspořádala v následujícím roce v Domě umění města Brna mezinárodní symposium *Víla Tugendhat – význam, rekonstrukce, budoucnost*, jež přineslo cenné ideové a odborné podněty pro obnovu a společenskou prezentaci památky.

V loňském roce registrovalo Ministerstvo vnitra České republiky DOCOMOMO CZ jako občanské sdružení, jehož sídlem je Fakulta architektury VUT, Poříčí 5, 639 00 Brno. DOCOMOMO CZ má zájem o kvalifikované odborníky.

Kontakt:

Ing. arch. Jakub Kynčl, Ph.D.
tel: 603 197 470
e-mail: kyncl@ucit.fu.vutbr.cz
DOCOMOMO International
Institut français d'architecture
6 rue de Tournon, 75006 Paris, France
tel: +33 146 335 976
fax: +33 146 330 211
e-mail: docomomo@ifa-chailot.asso.fr
internet: www.docomomo.com.

Prof. PhDr. Jan Sedláč, CSc.
Fakulta výtvarných umění VUT v Brně
Rybářská 125/13/15, 603 00 Brno
tel.: 541 146 802
e-mail: dekan@ffa.vutbr.cz

